

**PROJEKTAS „LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ SISTEMOS PLĖTRA (I ETAPAS)“
PROJEKTO KODAS NR. 09.4.1-ESFA-V-734-01-0001**

PROFESINIO STANDARTO IŠORINIO VERTINIMO FORMA

Vertinamo profesinio standarto pavadinimas	Architektūros sektoriaus profesinis standartas
--	--

Profesinio standarto vertinimo kriterijai	Vertinimas (tinkama / taisytina)	Profesinio standarto išorės vertintojo komentarai / pastabos / siūlymai
1. Profesinio standarto pavadinimas <i>(vertinama, ar siūlomas profesinio standarto pavadinimas apima aprašomą ūkio sektorių, yra atpažįstamas profesinėje bendruomenėje)</i>	Tinkama	Standarte minimos sektoriaus veikos iš esmės atitinka LR Architektūros įstatyme (4 str.) įvardintas architekto veiklas
2. Ūkio sektoriaus ir jo posektorių (jei išskiriami) apibrėžimas pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių <i>(vertinama, ar remiantis EVRK pateikta glausta informacija apie ūkio sektorių, posektorius ir jiems būdingas veiklas)</i>	Taisytina	Siūlymas pataisyti 5.2. p. (neteisingai nurodytas pavadinimas) įvertinant ir konkretizuojant 71.12 veiklos klasę į poklasius (pvz. 71.12.10 Inžinerinė-technologinė veikla, 71.12.20 Projektiniai-konstruktoriniai darbai), arba šio punkto atsisakyti. Nesuprantamas 5.4 p. nurodytas 71.20 klasės pasirinkimas - poklasiuose nėra su architekto įgyjamomis kvalifikacijomis susijusių veiklų. LR Architektūros įstatyme nurodytos architekto veiklos (4 str.) yra ir mokslinė ir pedagoginė veikla, bei architektūros ekspertinis vertinimas. Siūlymas papildyti standarte nurodytas veiklos sritis 6.5 punktu - <i>Mokslinė ir pedagoginė veikla</i> , bei EVRK poklasiu 72.20.10 <i>Humanitarinių mokslų tiriamieji ir taikomieji darbai</i> . Taip pat 6.6. punktu – <i>Architektūros ekspertinis vertinimas</i> .
3. Pagrindinės ūkio sektoriaus ir jo posektorių (jei išskiriami) veiklų sritys	Taisytina	Siūlymas papildyti posektoriaus veiklos sritimis - <i>Mokslinė ir pedagoginė veikla (būdinga visoms standarte minimoms Statinių, interjerų, urbanistinių objektų ir kraštovaizdžio objektų sritims)</i> ir <i>Architektūros</i>

<i>(vertinama, ar apibūdintos kiekvieno posektorius veiklos sritys (veiklos procesai))</i>		<i>ekspertinis vertinimas (būdinga standarte minimoms Statinių, urbanistinių objektų ir kraštovaizdžio objektų sritims). Atestuoto architekto (VII-VIII) kvalifikacijos lygmenys turėtų turėti vadovavimo atitinkamų projekto dalių rengimui (Statinio projekto dalies vadovo funkcijos pagal Statybos įstatymą ir Teritorijų planavimo vadovas pagal Teritorijų planavimo įstatymą) kvalifikaciją.</i>
4 Ūkio sektoriaus kvalifikacijų sąrašas <i>(vertinama, ar ūkio sektoriaus kvalifikacijų sąrašas apima visas svarbiausias sektoriui būdingas kvalifikacijas, o pasiūlytų kvalifikacijų pavadinimai yra informatyvūs ir tinkami, ar pasiūlytos kvalifikacijos yra aktualios, prasmingos, reikalingos)</i>	Tinkama	Kvalifikacijų (dvi kvalifikacijos (architektas ir atestuotas architektas) ir keturi kvalifikacijos lygmenys) sąrašas pakankamas, apimantis visas svarbiausias sektoriui būdingas kvalifikacijas.
5. Tarpsektorinės kvalifikacijos (jei taikoma) <i>(vertinama, ar tarpsektorinių kvalifikacijų sąrašė yra nurodytos visos svarbiausios ūkio sektoriuje esančios tarpsektorinės kvalifikacijos, kvalifikacijų pavadinimai yra informatyvūs ir tinkami)</i>	Taisytina	<p>Pažymėtina kad <i>Interjero projektavimas projekto įgyvendinimo priežiūra ir Kraštovaizdžio objektų projektavimas ir projekto įgyvendinimo priežiūra</i> yra traktuotinos kaip tarpsektorinės kvalifikacijos. Jos minimos atitinkamai rengiamuose <i>Vaizduojamojo meno paslaugų ir dailiųjų dirbinių gamybos sektoriaus profesiniame standarte (interjero apipavidalintojas (IV kvalifikacijos lygis) ir interjero dizaineris (VI kvalifikacijos lygis)), bei Aplinkos apsaugos sektoriaus profesiniame standarte (Kraštovaizdžio architektas (VI kvalifikacijos lygis))</i>.</p> <p>Todėl atkreiptinas dėmesys į architektūros sektoriaus profesiniame standarte siūlomas šių veiklos sričių specialistų kvalifikacijas ir jų lygmenis. Šiame architektūros srities profesinio standarto projekte (2019-06-26) jos neadekvačiai per didelės. Abejotina ar interjero projektavimo sričiai, kuriai net nėra atestuojama, reikalingas atestuoto architekto VII kvalifikacijos lygmuo. Pakaktų kad visų kategorijų statinių interjero projektus galėtų rengti V lygio, o projektus rengti ir jiems vadovauti VI lygio kvalifikaciją turintys architektai. Taip būtų suvienodinti architektams ir interjero dizaineriams keliami reikalavimai ir sudarytos vienodos konkurencinės sąlygos.</p> <p>Atitinkamai Kraštovaizdžio architektūros objektų projektavimo sričiai, kuriai architektai nėra atestuojami Lietuvos architektų rūmuose, būtų suvienodintas maksimalus kvalifikacijos lygis abiejuose standartuose (VI lygis).</p>

II. LAISVOS FORMOS RECENZIJĄ

(pateikiami išorės vertintojo komentarai, pastabos, pasiūlymai profesiniam standartui tobulinti)

Kitos pagrindinės pastabos/pasiūlymai:

1. Bendrosiose nuostatose (I skyrius) svarbu būtų paminėti jog šis standartas neapibrėžia kitų, su architektūros sektoriumi susijusių (kraštovaizdžio, interjero dizaino ir pan. studijas baigusiu) specialistų - ne architektų, profesinės veiklos.
2. Visur ties statinių projektavimo ir projekto įgyvendinimo priežiūros dalimis yra praleistas, arba neaiškiai įvardintas Statybos įstatyme įvardintas *Projektinių pasiūlymų* rengimo etapas, (Architektūros įstatyme - architektūrinė idėja), kuris vykdomas dar iki atskirų projekto dalių rengimo (1.2.). Priešprojektinė analizė gali būti tik *projektinių pasiūlymų rengimo stadija*. Tokios, *projektinių pasiūlymų* rengimo, kompetencijos ribos galėtų būti papildytos ir Dalyvavimu architektūros projektų konkursuose (ši kompetencija kažkodėl pateikta projekto dalių rengimo grafose, priskiriama ir tik atestuotų architektų kvalifikacijai). Atitinkamai koreguotini visų keturių kvalifikacijų aprašai.
3. Architekto LTKS VI kvalifikacijos kompetencijos apraše (3.1. p) praleistas, arba neaiškiai įvardintas Teritorijų planavimo įstatyme minimas *teritorijos vystymo koncepcijos etapas* (urbanistinio planavimo atveju), Statybos įstatyme nurodytas *Projektinių pasiūlymų etapas* (urbanistinio projektavimo atveju), Architektūros įstatyme - *urbanistinė idėja*. Priešprojektinė analizė gali būti tik projektinių pasiūlymų (urbanistinio projektavimo atveju) arba parengiamojo etapo (urbanistinio planavimo atveju) *rengimo stadija*.
4. Architekto LTKS VI kvalifikacijos kompetencijos apraše (3.2. p.), kažkodėl nurodomas tik urbanistinių *objektų projektų* rengimas. Jei kvalifikacijos apibūdinime įvardinama ir urbanistinių objektų planavimo veikla, kompetencijos įvardinimą reikėtų papildyti ir *dalyvavimu planavimo dokumentų rengime* (ne vadovavimu planavimo darbams), arba išskirti į atskirą kompetenciją (Pvz. 3.3.) nurodant kompetencijos ribas.
5. Architekto LTKS VI kvalifikacijos kompetencijos apraše, reikalavimų asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti eilutėje yra minima *architekto kvalifikacija*. Reikėtų patikslinti apie kokią architekto kvalifikaciją kalbama. Jei tai yra architekto profesinė kvalifikacija, tuomet tai yra prieštaravimas šio standarto priedui 1, kuriame nurodyta, kad VI kvalifikacijos lygiui nėra privaloma architekto profesinę kvalifikaciją suteikianti architekto atestacija.

Šioje eilutėje pateiktas Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgijimo aprašymas, kur minimos tik *architektūros studijų krypties pirmos pakopos studijos*. Pažymėtina kad šiuo metu nebėra vykdomos pirmos pakopos (bakalauro) architektūros studijos, o nuo 2016 m. vykdomos vientisosios studijos, suteikiant architektūros magistro kvalifikacinį laipsnį. Ar tai reiškia kad nuo šiol visi architektūros studijas baigę specialistai pretenduos tik į VII lygio kvalifikaciją?

6. Architekto LTKS VI kvalifikacijos kompetencijos apraše, reikalavimų asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti eilutėje yra minimos antrosios pakopos studijos. Reikėtų aiškumo standarte, nurodant į kokią kvalifikacijos lygį gali pretenduoti asmuo baigęs nuo 2016 vykdomas *vientisąsias studijas* ir įgijęs architektūros magistro laipsnį. Visame standarto projekte tokios studijos nepaminėtos.
7. Kvalifikacijų Atestuotas architektas (LTKS VII ir LTKS VIII) kvalifikacijos apibūdinimuose turi būti minimas ne tik projektų ir jo dalių rengimas, bet ir *vadovavimas atitinkamų projekto dalių rengimui* (Statinio projekto dalies vadovo funkcijos pagal Statybos įstatymą ir Teritorijų planavimo vadovas pagal Teritorijų planavimo įstatymą). Būtent vadovavimo kompetenciją ir suteikia atestavimas. Vadovavumu turi būti papildomos ir šių, atestuotų architektų, kompetencijos ribos.

Pvz. Šio standarto projekto redakcijoje Atestuoto architekto LTKS VII kvalifikacijos kompetencijos apibūdinimo eilutėje veiklos objektas (neypatingų/nesudėtingų statinių projektų architektūrinės dalies, sklypo sutvarkymo (sklypo plano) dalies, statinių interjero, urbanistinių objektų ir kraštovaizdžio objektų projektų rengimas, viešinimas ir derinimas projektų įgyvendinimo priežiūra), neesant paminėto vadovavimo projektų rengimui, yra net siauresnis nei neatestuoto architekto!
8. Kvalifikacijų Atestuotas architektas (LTKS VII ir LTKS VIII) kvalifikacijos apibūdinimuose prie projekto dalių rengimo, galėtų būti minimas ir *techninių projekto užduočių rengimas*.
9. Siūlymas papildyti Atestuotas architekto (LTKS VIII) kompetencijos architektūros objektų ekspertiniu vertinimu (tame tarpe ir atitinkamų statinio projekto dalių ekspertize).

Kitos pastabos/pasiūlymai:

1. Architekto LTKS VI kvalifikacijos kompetencijos apraše (1.2. p) minimos *architektūros idėjų alternatyvos* yra projektinių pasiūlymų etapo uždavinys. Projektavimo etape (kai rengiamos projekto dalys) jos gali būti svarstomos jei projektiniai pasiūlymai nerengiami. Atitinkamai koreguotinas ir architekto LTKS VII kvalifikacijos aprašas.
2. Patikslinti architekto LTKS VI kvalifikacijos kompetencijos apraše (1.3. p) minimą sąvoką “nesudėtingos projekto dalys”, tokia sąvoka nėra naudojama architekto veikloje.
3. Architekto LTKS VI ir VII kvalifikacijos kompetencijos apraše (4.2. p.) minima sąvoka “kraštovaizdžio objektų projektų dalys” yra nesuprantama. Nei Statybos įstatymas nei kiti įstatymai nenumato tokio projekto, susidedančio iš atskirų dalių. Reikėtų patikslinti apie kokią įstatyminę sąvoką kalbama (želdyno projektas pagal Želdynų įstatymą, statinio sklypo plano sutvarkymo dalis pagal Statybos įstatymą ar pan.).
4. Architekto LTKS VII kvalifikacijos kompetencijos apraše (2.3. p.) minima sąvoka “architektūrinio eskizavimo, architektūrinio maketavimo *vykdymas*” galėtų būti aiškesnė (nenaudojant žodžio *vykdymas*).

5. *Architektūrinių pasiūlymų sąvoka visame standarte siūlytina keiti įstatymine projektinių pasiūlymų sąvoka. Prie Atestuoto architekto kvalifikacijos ribų (VII ir VIII lygiuose) papildant vadovavimu projektinių pasiūlymų rengimui.*
6. Vertėtų apgalvoti ir apsispręsti ar reikėtų standarte minimas atestuoto architekto LTKS VII ir LTKS VIII kvalifikacijos kompetencijos apraše (1.4. p.) papildyti ne tik architektūrinių sprendimų, bet ir viso projekto sprendimų įgyvendinimo priežiūra (projekto vadovo funkcija), veiklai, kuriai taip pat atestuoja Lietuvos architektų rūmai. Priėmus sprendimą neįtraukti standarte projekto vadovo kompetencijos, sprendimą paaiškinti bendrųjų nuostatų dalyje, nurodant kur yra aprašomos architektų - projektų vadovų kompetencijos.

III. Vertinimo išvada

- ~~Pritariu profesinio standarto projektui~~
- Pritariu profesinio standarto projektui su sąlyga, kad profesinio standarto projektas bus patobulintas pagal nurodytas pastabas ir siūlymus
- ~~Nepritariu profesinio standarto projektui, siūlau jį grąžinti rengėjams taisyti~~